

82
משרד הבריאות
מיטיבת זעזוע הכספים שהתקיימה
ב-30.3.59 בטעה 1900

נכחרי:

- י. גורלי - היו"ר
- י. אפרתי
- א. הרצפלד
- ש. דיין
- י. קרגמן
- מ. אולמרט
- ב. לוין
- ש. בזק - מזכיר הוועדה

מוזמנים:

- ד"ר קטרון - משרד המשפטים
- מר לוריא - משרד החינוך והתרבות
- מר אורי
- מר דניאלי
- מר סורוקר

סדר-היום -- העברת מסעיה לסעיה.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורלי:

ש. בזק:

בישיבת הוועדה כיום ראשון הציע חבר הכנסת לוין הצעה לסעיה 1 בחוק הרשויות המקומיות (אגרת העברת מקרקעין), תשי"ט-1959. בא-כוח הממשלה השבי להצעה זו חשובה שנראתה כאילו היא מיישבת טענתו של חבר הכנסת לוין. מאחר ונתברר לאחר מכן כי היתה כאן אי-הבנה, מבקש חבר הכנסת לוין להציע הצעתו מחדש, ובאם תיפול לשמור לו הסתייגות.

הצעת מר לוין: בסעיה 1 בפסקה (1) למחוק את הפרטים 3(א) ו-5(ב), 8, 6, 5(א) ו-16, וכן למחוק פסקה 2.

היו"ר י. גורלי:

- בעד ההצעה - 1
- נגד - רוב

ההצעה נפלה.

היו"ר י. גורדי: נשארנו לנו כמה העברות מסעיף לסעיף, והחלטנו להשאיר רק את אותם הסעיפים שהדעות עליהם לא תזייגנה מחולקות, ומספר סעיפים שהדעות מחולקות עלינו לסיימם היום.

לפני שנעבור להעברות מסעיף לסעיף, מבקש את ד"ר קטרין להביא לפנינו ענין הקשור בדיונים בחוק מס רכוש עירוני. שכחנו להכניס סעיף הדין בתחילת החוק. זה ענין פורמלי שעלינו לסיימו.

ד"ר קטרין: אני מבקש את מליחת הוועדה, כי כאשר הונח החוק על שולחן הכנסת, לא שמנו לב שחבר בו סעיף תאילה, היינו, תחילתו של חוק זה הוא ב-1.4.59. אני מבקש להכניס סעיף זה לחוק רק כדי למנוע פגם.

היו"ר י. גורדי: מבקש את מר בזק לומר לנו מה הם הדברים שנתרו לנו לדיון.

ש. בזק: הממונה על התקציבים שצריך להסביר לנו את הסעיפים טרם הגיע. נותרו לנו שלוש העברות מסעיף לסעיף.

מכתב מס' ה/199 - תקציב משרד הבריאות לשנת הכספים 1958/59 - נ ת ק ב ל.

מכתב מס' ה/200

היו"ר י. גורדי: אני מניח שקורס למנקדים אינו יום עיון בלבד.

י. אפרתי: מה זה עידוד יצוא של תשמישי קדושה?

מר דניאלי: ישנן הוצאות הקשורות בעידוד היצוא של תשמישי קדושה.

י. קרגמן: אלה הן הוצאות מנהלתיות למעשה.

מכתב מס' ה/200 - תקציב משרד הדתות - נ ת ק ב ל.

מכתב מס' ה/201 - תקציב משרד הדתות - נ ת ק ב ל.

מכתב מס' ה/178

י. קרגמן: חבר הכנסת ספיר טען שאיננו מבין מדוע צריך להקטין את הסכום הניתן לרשויות המקומיות, ולהקציב את הסכום לפתיחת כיתות קדם חקלאיות נוספות.

חבר הכנסת ספיר ערער על כך, ולפי דעתי אפשר לאשר זאת.

היו"ר י. גורני:

אין אנו יכולים להצביע מבלי לקבל הסברים.

מר לוריא, אנו דנים בהעברות מטעף למעוף שהועברו למליאה של ועדת הכספים והמדובר הוא בהקטנת הסכום הניתן לרשויות המקומיות כמפורט במכתב ה/178. אני מבקש הסברך על כך.

מר לוריא:

במשך שנתיים הועברו מספר תלמידים מכיתות ז'-ח' לחינוך חקלאי, מתוך הנחה שעל-ידי כך יצטמצמו את זמן הלימודים לשנתיים במקום שלוש. לא היו כיתות מספיקות ולא היה מקום במעבדות כדי להכיל את כל התלמידים. היה צורך לסייע בידי משרד החקלאות לפתור שאלה זו ולקלוט את התלמידים. החלטנו להשתתף לפחות בסכום של 40 אלף ל"י, לצורך המעבדות במכשירים אחרים שהיו דרושים לקליטת התלמידים הנוספים הבאים באמצע הקורס.

הבעיה התקציבית הייתה קשה במקצת, ואיני יכול לומר שאין לנו כיתות פסולות, אבל כמות הכיתות הפסולות היא כל כך גדולה שהסכום של 40 אלף ל"י שבאה לפתור את הבעיה הוא קטן, לאומת ההבטחה שהבטחנו את המשך הלמוד החקלאי.

א. הרצפלד:

ההסברה הנכונה היא שזה יותר חשוב. אני רוצה לומר שזה לא בוטל. לפעמים מאשרים מטעף למעוף. המטרה בוטלה.

מ. אולמרט:

לא שמעתי נימוקים משכנעים ביותר, אבל אין לי גם נימוקים אחרים.

היו"ר י. גורני:

אני חושב שאפשר לקבל את הבקשה.

מכתב ה/163 - תמציב בנינים למוסדות ציבוריים וממשלתיים - ג ת ק ב ל ה

מכתב ה/178 - תמציב בנינים לבתי ספר - ג ת ק ב ל

מכתב ה/168

מר טורנוקר:

כאשר דנו בבקשה הנחגו שאולי נביא בקשה חדשה הקשורה בהסכמים שלנו עם האמריקאים. הונחה לפניכם בקשה להעביר 20 מיליון ל"י מספיי הלוואות שובים. מטעף אחד להשקעה במוסד ישראל לתעשיה. מה היא הבקשה הזאת? אמרתי גם בדיון בוועדה המשנה, בתקציב הפיתוח לשנת 1959/60, ישנו סהום של 20 מיליון ל"י שצריכה להתקבל על-ידי אמיסיות. האמיסיות יוצאו ישירות על-ידי מוסד לתעשיה ולא על-ידי הממשלה. האמיסיות לא תופענה לא בצד ההכנסה ולא בצד ההוצאה.

מר סורוקר: לאחר טשא-ומתן ארוך ומייגע הסכימה ממשלת ארצות-הברית להעביר לרשות המוסד לתעשייה 20 מיליון ל"י. היה ויכוח עם האמריקאים מאחר והם רצו לבצע את ההלוואה דרך בנק לייצוא וייבוא, ולתת את הסכום בהלוואה ולא כהשקעה. מטרתנו הייתה שהם ישקיעו אצלנו.

מ. אולמרט: יתנו תפוחי-זהב.

מר סורוקר: זה לא מן הנסבע. הם התחילו לדבר איתנו על פוספטים. על כל פנים העבירו את הסכום למוסד ישראל לתעשייה בצורה של רכישת מניות.

אנו מוציאים 20 מיליון ל"י לפיתוח התעשייה. הבקשה הראשונה שלנו מדברת על שינויים מסעיף לסעיף, מה קרה עקב השינויים הללו? זו היא פרשה לחוד, ובשביל זה ביקשתי את נציג משרד המסחר והתעשייה לבוא ולהסביר לנו מה קרה במשך השנה, כי מה שאנו מבקשים הוא להעביר 20 מיליון ל"י מסעיפים שונים להשקעה במוסד לתעשייה.

היו"ר י. גורי: כיוון שלא השתתפתי בישיבת ועדת המסכה, האם אני יכול לפרש זאת שבעצם מה שאנו עושים זה מבחינת נהנה. במקום שהגופים שצריכים ליהנות מההלוואות האלה יקבלו דרך הלוואות לפיתוח, הם מקבלים דרך המוסד לתעשייה.

מר סורוקר: לכן כתבתי כך: "העברה זאת, לפיכך באה להבטיח את ההסדרים הכספיים המתאימים עם ממשלת ארצות-הברית ואינה מסנה למעשה את ההוצאה להלוואות לפיתוח התעשייה". כי השינויים באמת חלו.

מ. הרצפלד: בנוגע להשקעה במזון יש לברר זאת. ההכנסות וההוצאות הן כבר קבועות. צריך היה שהבנק יחליט על כל הלוואה והלוואה.

מ. אולמרט: אני מניח שנשמע הסבר זה מנציג המשרד.

מפעל שהיה ברשותו לפנות לארצות-הברית לקבל באופן ישיר אישור לפיתוח המפעל עשה זאת, אולם בתקופה האחרונה היו האישורים ישר למפעל. כיצד יצטרך המפעל להגיש את הבקשות ומי יבצע אותן? האם מפעל פלובי יוכל לפנות בדרך ישירה או דרך מוסד התעשייה, והאם מוסד התעשייה מרשה ומאשר את הבקשה, הבקשה מועברת ולאחר מכן בא הביצוע?

מה שאמר מר סורוקר הוא מדוע ביטלו את ההקצבות בסעיף זה או אחר. למעשה ביקשנו את רשימת המפעלים שביטלו בהם את ההקצבות והעבירו אותם למפעלים אחרים או בכלל העבירו למוסד?

ז. קרצמון:

השובי אינו קטן בין שתי ההצעות.
בהצעה הראשונה דובר על הקטנה של
9,700,000 ל"י והגדלה של חלק ב-9,700,000 ל"י. מדוע אם כן צריכה
לנוא הקטנה מצד אחד והגדלה מצד שני? נכון אמנם שמר סדרוקר הודיע
שאוילי יבוא שינוי.

לפנינו מופיעה הצעה אחרת לגמרי,
רק של הקטנה. כתוב ש-9,700,000 ל"י שצריכים היו להפריש למפעלים
מסוימים כלולים בסכום של 20 מיליון ל"י. בהצעה כתוב כך:
"המוסד לתעשייה יתן מסכומים אלה הלוואות למפעלי תעשייה כפי שתוכנן
מראש ומושר על-ידי משרד המסחר והתעשייה. מדוע אם כן מקטינים
את ההשקעות בפיתוח לפי סעיפים אלה?"

י. אפרתי:

אני הבינותי שמשרד המסחר והתעשייה
משלים את זה.

ז. קרצמון:

כתוב שכל מה שאושר ינתן אבל לא
להעברה. נשמע מה ההצדקה.

ג. לוי:

האם נכון הוא הדבר שאם נותנים
הלוואות למפעלים מסוימים המפתחים
ענפים חדשים שלא היו קיימים, וכתוצאה מכך סובלים מאד ענפים שקיימים
כבר והתבססו במדינה? עד עכשיו ביה"ח לצייר בחדרה לא היה מיצר
טלילים מקרטון, הוא קיבל הלוואות והביא מחוץ-לארץ מכונות חדשות,
אינני יודע מה קרה אבל מכונה אחת נשברה, הם קיבלו הלוואה, ומזמינים
מכונה חדשה, על-ידי זה יצטרכו להסגר בת-חדושת מסוימים.

א. הרצפלד:

אני מבין שהגוף הזה מכוסה כולו,
גם ההגדלה וגם ההקטנה וההפרש
ב-10,300,000 ל"י שעליהם אין הצעה לשנות.

מר אורני:

בעבר היתה נהוגה פרוצדורה כזו:
היו פונים ישירות למשרד המסחר

והתעשייה ממלאים שאלון, וממקיים את ההלוואה היא להרחבה או להשלמה של
ביח-חדושת. בדיקה השאלון היתה נערכת על-ידי ועדה שהיתה מורכבת
מנציגים של מרכז ההשקעות ונציגי בנק יצוא וייבוא. משרד המסחר והתעשייה
בודק את גובה ההלוואה מאשר אותו או דוחה. לאחר שהבקשה מקבלת את
המלצת הוועדה הציבורית, המשרד היה מודיע למבקש הבקשה שהיא אושרה
ולפי איזה בנק רוצה המפעל לבצע את ההלוואה.

בבנק היתה יושבת ועדה שהיתה מסכמת

את התנאים, ולאחר מכן היה מועבר הכסף בהתאם לסעיפי התקציב, לבנק המבצע.
בישיבה השתתפו נציגי משרד המסחר והתעשייה ושם דנו על דרך הטיפול. מה
הם רצו להשיג? אנו רצינו לערוך בדיקה כספית יותר יסודית לגבי בקשתו
של מבקש ההלוואה, כדי לדעת באיזה מידה הוא מסוגל לקבל 40%-60%
ולהשלים בכוחות עצמו את שארית ההשקעה. בשלב הזה גם תקבע אופן
הבדיקה, וזה כבר יהיה שיקול של משרד המסחר והתעשייה. לאחר תקופה
מסוימת תתקבל התשובה, ובאותו מעמד יוחלט דרך איזה בנק תבוצע
ההלוואה. בתקציב הפיתוח של מיליון ל"י כ-75% של התקציב יבוצע דרך
משרד המסחר והתעשייה, רק 25% על ידי הבנקים. מרבית הכסף מוצא על-ידי
המוסד הזה.

הפרוצדורה בשלבים הראשונים לא

היתה ברורה ואף לאמריקאים היתה אי-בהירות כלפינו. לממשלת ישראל יש
וטו על סוגי ההלוואות שהיא מקבלת מאמריקה, כלומר, מפעל לא יכול לפנות
לאמריקאים לקבל אישור, מבלי לקבל את הסכמת הממשלה. אחרי הסכמתנו הבקשה
מועברת לאמריקאים ועד היום הם אישרו כל בקשה שאנו אישרנו. קצב אישור
הבקשות עומד במצב כזה שלעיתים יש לנו אישורים יותר מאשר ביצוע,
כלומר, המפעלים קיבלו את האישורים, אבל עדיין לא ביצעו אותם.

מ. אולמרט:

ניקח סעיף ליהלומים. לא קיבלתם
את הבקשות. כל הסעיף לא נוצל.

מר אורי:

ליבה אתה. נוצל, ושניה אין ביטול
ל אף בקשה.

הצונו להוסיף מלים מספר. אנו מנסים
לפנות אל מקבלי האישורים ולומר להם שבמידה והאישור הנמצא ברשותם
לא יבוצע עד לתאריך מסוים, הוא יבוטל.

מ. אולמרט:

אפשר להבין שיצטברו בינתיים 10 מיליון ל"ע.

מר אורי:

למעשה מוסד ישראל לתעשיה הגישו בקשותיו,
והאישור נתקבל בקצב די נמרץ.

מ. אולמרט:

הועברו כ-10 מיליון ל"י ואתה מניח שאושרו
כבר ההלוואות לענפים אחרים. יחד עם
זה לא בוטלו שום בקשות קודמות בסעיפים אלה, אלא פשוט לא נוצלו. אולם
כאשר עברו הבקשות ממוסד לתעשיה הם כבר אושרו. האם כך הוא המצב?

מר אורי:

בחלקו כן. ישנן שתיים-שלוש סיבות,
ואחת מהן היא זו שהזכיר כאן חבר הכנסת
ויין בקשר לביר בבית-חרושת בחדרה. זוהי שאלה ספציפית ואני מוכן
להמציא לכם חומר מפורט יותר. המפעל בחדרה מקים יחידה לייצור ביר תאית,
ויש לו תוכניות, לאו דוקא של ביייר. יש לו תוכנית לייצר ביייר טואלט.
אין פה סכנה שדבר זה יפגע במפעלים אחרים, כי בית-החרושת מיצר את ביייר
הטואלט מבייר פסולת.

היו"ר י. גורי:

אינני רואה מה היו חילוקי הדעות בוועדת
המשנה.

י. קרגמן:

חברי הוועדה ביקשו הסברים.

היו"ר י. גורי:

אני לא רואה כל סיבה שלא לאשר את סעיף
ה/168, כי צירתי לעצמי את התמונה כך,
לפני ששמעתי את ההסברים. הקריטריון העיקרי הוא שהכנסת אישרה תקציב,
ואם אנו מעבירים מסעיף לסעיף, אנו משנים את המטרות. במידה ואיזה מפעל
סובל על ידי כך. כאשר אנו מעבירים מסעיף לסעיף מסתבר שאם איזה שהוא
מפעל לא היה מקבל הלוואה, או שאינו מקבל הלוואה, זה לא בא בתוקף השינוי
הזה, אלא גם בתוקף סיבות אחרות.

מכתב מס' ה/168 מיום 3.9.59 - תקציב פתוח תעשיה ומלאכה - נ.ת.ק.ב.ל

מכתב מס' ה/168 מיום 27.3.59 - תקציב פתוח תעשיה ומלאכה - נ.ת.ק.ב.ל

מכתב מס' ה/176:

מר סורוקר:

בשאלתי שאלה לגבי סעיף זה ולא ידעתי לתת
תשובה. השאלה היתה מאיזה מקור ניתנה
ההשתתפות של 8,000 ל"י לענייני קורסים. שאלתי את המנהל הכללי של משרד
ראש הממשלה, ונאמר לי שמקור הכסף בא כתרומה מחוץ-לארץ. במקום לתת סכום
זה לגורמים אחרים, הוחלט לתת אותו למחלקה לענייני הערבים. המחלקה
איננה רשאית להוציא כסף ללא אישור הכנסת.

מכתב מס' ה/176 - תקציב משרד ראש הממשלה - נ.ת.ק.ב.ל